

36 Anstånd med att lämna deklaration och särskilda uppgifter

36.1 Inledning

Regler om anstånd med att lämna deklaration och särskilda uppgifter finns i 36 kap. SFL. I det kapitlet finns bestämmelser om

- ansökan om anstånd (36 kap. 1 § SFL), se avsnitt 36.2,
- anstånd med inkomstdeklaration och särskilda uppgifter (36 kap. 2–4 §§ SFL), se avsnitt 36.3, och
- anstånd med skattedeklaration (36 kap. 5 § SFL), se avsnitt 36.4.

Övergångsbestämmelser

SFL ska tillämpas första gången på beskattningsår som börjar den 1 februari 2012 och på redovisningsperioder som börjar den 1 januari 2012. För beskattningsår och redovisningsperioder som har börjat tidigare ska äldre bestämmelser gälla, däribland TL, SBL och LSK. Det sagda gäller också för deklara-tions- och uppgiftsskyldigheterna, som när det gäller år eller perioder före första SFL-tillämpning regleras genom de äldre bestämmelserna.

36.2 Ansökan om anstånd

Laga förfall – anstånd behövs inte

Laga förfall är då någon genom avbrott i allmänna samfärdseln, sjukdom eller annan omständighet, som han inte bort förutse, hindras att fullgöra vad som ålegat honom (32 kap. 8 § rättegångsbalken). Laga förfall innebär alltså att en person har fått förhinder att göra eller uppfylla något han egentligen bort göra eller uppfylla. Hindret ska bestå i en omständighet som vederbörande inte bort förutse eller som man av annat skäl kan finna utgöra giltig ursäkt. Denna princip får även anses gälla inom skatterätten. Om det således framkommer att skattskyldig har drabbats av sjukdom eller annan omständighet som han inte bort förutse ska han anses ha haft ett ursäktligt hinder att

2 Anstånd med att lämna deklaration och särskilda uppgifter *Avsnitt 36*

inte i rätt tid och på rätt sätt komma in med deklaration eller särskilda uppgifter Skatteverket.

Får Skatteverket kännedom om att en skattskyldig har haft laga förfall att inte lämna deklaration i rätt tid ska förseningsavgift inte tas ut och skönsbeskattning inte ske. För att förhindra detta bör Skatteverket, av praktiska skäl, meddela ett anståndsbeslut. Anståndstiden bör anpassas till hur länge det laga förfallet kan antas vara.

Vid laga förfall måste deklaration eller särskild uppgift ges in så snart det laga förfallet har upphört. Det laga förfallet måste ha inträffat senast den dag deklaration eller motsvarande skulle ha behövt postas för att kunna komma in till Skatteverket i rätt tid.

Beslut om anstånd

Skatteverket får bevilja en enskild anstånd med att lämna deklaration eller särskilda uppgifter. Denne får då ett formellt beslut av Skatteverket om anstånd med redovisningen.

Ett deklaraionsombud får begära anstånd med att lämna deklaration, 6 kap. 5 § SFL.

Anstånd kan beviljas efter ansökan från den som ska lämna deklaration eller särskilda uppgifter. Så kallat byråanstånd kan dock beviljas efter ansökan från den som i näringsverksamhet lämnar deklaraionshjälp (36 kap. 1 § SFL).

Den som ansöker om anstånd med att lämna deklaration eller särskilda uppgifter har rätt att få anstånd om förutsättningarna för anstånd är uppfyllda. Lagstiftaren har framhållit att i sådana fall ska Skatteverket bevilja anstånd. För att detta skulle komma till tydligt uttryck används genomgående ordet ”ska” i lagtexten om anstånd.

Ansöka i tid

Det finns inte någon bestämmelse om när en ansökan om anstånd ska ha kommit in till Skatteverket eftersom det ansetts självklart att ansökan måste ha kommit in före den tidpunkt då deklarationen eller den särskilda uppgiften ska ha kommit in till Skatteverket. Om ansökan kommer in senare (och laga förfall inte har förelegat) är den deklaraionskyldige redan i dröjsmål och det finns då förutsättningar för att ta ut förseningsavgift. Medlet för att angripa förseningsavgiften är i en sådan situation inte anstånd, däremot kan befrielse bli aktuell.

36.3 Inkomstdeklaration och särskilda uppgifter

36.3.1 Fysiska personer och dödsbon

Särskilda skäl krävs

Om det finns särskilda skäl, ska Skatteverket bevilja en fysisk person eller ett dödsbo anstånd med att lämna

1. inkomstdeklaration, och
2. särskilda uppgifter enligt 33 kap. 7 §.

Anstånd längre än till och med den 31 maj får beviljas bara om det finns synnerliga skäl (36 kap. 2 § SFL).

I den tidigare lagstiftningen, TL, angavs kravet särskilda omständigheter som grund för anstånd. Det är endast för att uppnå enhetlighet bland begreppen som det här, liksom tidigare i SBL, anges att förutsättningen är att det finns särskilda skäl.

Det ska observeras att bestämmelsen gäller fysiska personer och dödsbon. För juridiska personer krävs enligt annan bestämmelse synnerliga skäl, se avsnitt 36.3.2 nedan.

Exempel på särskilda skäl

Särskilda skäl kan vara att den deklarations- eller uppgiftsskyldige befinner sig på resa eller på grund av arbetsförhållanden är förhindrad att besöka hemorten under den tid då uppgifterna normalt sammanställs (sjömän, fiskare, resemonter, skogsarbetare, personal i FN-tjänst utomlands m.fl.). Med särskilda skäl bör dock inte avses kortvarig semesterresa.

För den vars inkomstförhållanden är komplicerade eller vars verksamhet har en betydande omfattning bör som särskilda omständigheter anses att sakkunnig hjälp behövs eller att väsentligt underlag för uppgifterna inte kunnat erhållas i tid.

Efter 31 maj-synnerliga skäl

Bara om det finns synnerliga skäl får anstånd få beviljas längre än till och med den 31 maj. Detta innebär ett förhöjt krav för bifall och att sådant anstånd bara ska förekomma i rena undantagsfall.

S.k. byråanstånd

Anstånd med att lämna inkomstdeklaration ska beviljas för fysiska personer och dödsbon som anlitar deklarationshjälp om hjälpen lämnas i en näringsverksamhet. Om den som ska lämna deklarationshjälp har misskött tidigare anstånd, får anstånd vägras. Anstånd får beviljas längst till och med den 15 juni (36 kap. 3 § SFL).

4 Anstånd med att lämna deklaration och särskilda uppgifter **Avsnitt 36**

Fysiska personer och dödsbon som anlitar en redovisningsbyrå eller någon annan som i en näringsverksamhet lämnar deklara-tionshjälp kan således få anstånd med att lämna inkomst-deklaration (byråanstånd). Den tidigare möjligheten för juridiska personer att få byråanstånd har slopats. Skälet till för-ändringen är de nya deklarationstidpunkterna för juridiska personer (se avsnitt 32). I och med att deklarationstidpunkten för juridiska personer senarelagts för den som lämnar inkomst-deklaration elektroniskt, är förfarandet tänkt att kunna fungera utan byråanstånd för juridiska personer.

Längst till den 15 juni

Slutpunkt för detta slag av anstånd är den 15 juni. Anstånd får inte beviljas för längre tid. Byråanstånd ska beviljas enligt en tidsplan som således inte får sträcka sig längre än till och med den 15 juni. Det innebär att deklarationerna ska lämnas successivt under perioden den 2 maj till och med den 15 juni. Tidsplanen ska utformas och beslutas av Skatteverket (6 kap. 18 § SFF).

Ansökan om byråanstånd

Som framgår av den inledande bestämmelsen i avsnittet är det deklara-tionsmedhjälparen som ska ansöka om byråanstånd. En förutsättning för att anstånd ska kunna beviljas är att det av ansökan framgår vilka personer som den avser. Detta är självklart och har inte behövts anges i någon bestämmelse.

Beslutet

Anståndsbeslutet kommer att omfatta ett antal namngivna personer. Tidsplanen är däremot inte preciserad så att det framgår vid vilken tidpunkt en viss person senast ska lämna deklaration. I tidsplanen anges i stället hur stor andel av personerna som ska lämna deklaration vid vissa datum. Detta innebär att en person som omfattas av ett byråanstånd kan drabbas av förseningsavgift först om det efter sluttiden för anståndet kan konstateras att personen inte har lämnat någon deklaration. Det är alltså inte förseningsavgiften som sanktionerar att tidsplanen följs. Inte heller finns det någon sanktion som tar sikte på deklara-tionsmedhjälparen i en sådan situation. Därför har det föreskrivits att Skatteverket ska kunna avslå en ansökan om byråanstånd om tidigare anstånd har missköts - om den som ska lämna deklara-tionshjälp har misskött tidigare anstånd, får anstånd vägras. Skäl för avslag kan vara omfattande eller upprepade avvikelser från tidsplanen. Även annat missbruk av regleringen bör kunna leda till att anstånd vägras.

36.3.2 Juridiska personer

Om det finns synnerliga skäl, ska Skatteverket bevilja en annan juridisk person än ett dödsbo anstånd med att lämna

1. inkomstdeklaration, och
2. särskilda uppgifter enligt 33 kap. 3 eller 6 § (36 kap. 4 § SFL).

Bestämmelsen reglerar förutsättningarna för att andra juridiska personer än dödsbon ska medges anstånd med att lämna inkomstdeklaration och vissa särskilda uppgifter.

Som förutsättning för anstånd ska i fortsättningen gälla att det finns synnerliga skäl. Anstånd ska alltså bara förekomma i rena undantagsfall.

Endast vid synnerliga skäl

Bakgrunden till bestämmelsen är att deklarationstidpunkten för juridiska personer har senarelagts (se avsnitt 32). Behov av anstånd bör därför egentligen inte uppkomma. I något enstaka fall kan det ändå tänkas att det i nära anslutning till deklarationstidpunkten inträffar en oförutsedd händelse som gör det omöjligt att lämna inkomstdeklaration i tid. Då finns det möjlighet att medge ett kortare anstånd med att lämna inkomstdeklaration.

Anstånd med att lämna särskilda uppgifter kan bara erhållas när det gäller att lämna särskilda uppgifter avseende stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund (33 kap. 3 § SFL) och svenska handelsbolag och i utlandet delägarbeskattade juridiska personer med fast driftställe i Sverige (33 kap. 6 § SFL).

36.4 Skattedeklaration

Om det finns särskilda skäl, ska Skatteverket bevilja en deklarationsskyldig anstånd med att lämna skattedeklaration. Om förhållandena har ändrats så att det inte längre finns förutsättningar för anståndet, ska anståndet återkallas (36 kap. 5 § SFL).

Särskilda skäl – som tidigare

Även när det gäller skattedeklaration är förutsättningen för anstånd alltså att det finns särskilda skäl, på samma sätt som enligt tidigare reglering i SBL.

Till särskilda skäl räknas att företaget hindras att lämna deklarationen på grund av strejk eller att handlingarna har förstörts eller kommit bort på grund av brand eller inbrott.

6 Anstånd med att lämna deklaration och särskilda uppgifter **Avsnitt 36**

Datorfel i egen anläggning eller hos ett anlitat serviceföretag som inträffar i nära anslutning till att deklarationen ska lämnas in kan utgöra skäl för anstånd.

Sjukdom eller olyckshändelse hos ansvarig tjänsteman hos företaget kan vara sådant särskilt skäl som kan medföra rätt till anstånd med att lämna skattedeklaration. Ansvarig tjänsteman kan vara den som ska/får underteckna deklarationen eller den som normalt upprättar företagets deklaration.

Anstånd bör endast beviljas om hindren att lämna skattedeklaration inträffat i nära anslutning till att redovisning ska ske och att hindren inte varit möjliga att förutse eller åtgärda t.ex. genom att få fram en ersättare som kan upprätta deklarationen. Semester eller brist på likvida medel bör inte anses utgöra särskilda skäl för anstånd med att lämna skattedeklaration.

Anstånd med att lämna skattedeklaration bör beviljas endast för en redovisningsperiod i sänder. Anståndet bör normalt inte omfatta längre tid än två veckor.

Återkallelse av anstånd

Anståndet ska återkallas om förhållandena har ändrats så att det inte längre finns förutsättningar för anståndet. Av 66 kap. 20 § andra stycket SFL framgår att ett sådant beslut inte får omprövas till nackdel för den som beslutet gäller. Skatteverket kan med andra ord inte välja mellan återkallelse och omprövning till nackdel.

Anstånd med betalning – avsnitt 63

I de fall den skattskyldige får anstånd med att lämna en skattedeklaration får Skatteverket också bevilja motsvarande anstånd med betalning av de skatter och avgifter som ska redovisas i deklarationen (se avsnitt 63). Beslut om anstånd med att lämna en skattedeklaration medför inte automatiskt att skattskyldig också får ett anstånd med betalning av den skatt som ska redovisas i deklarationen.